

Rusen i det fremmede

AF SÉBASTIEN TUTENGES

Hvert år rejser millioner af unge fra vestlige lande til udlandet i en til to uger. Mange af disse rejsende vælger feriedestinationer med en stor festscene og et bredt udvalg af billige rusmidler. Det lader til, at de unge vil *feste igennem*. Men hvorfor egentlig rejse til udlandet for at feste? Hvordan opfører de unge sig i de udenlandske festbyer? Hvordan er deres omgang med rusmidler? Hvad er det sjove ved en druktur i fremmede omgivelser? Og hvilke erfaringer og vaner bringer de unge med sig hjem? Det er den slags spørgsmål, dette ph.d. projekt skal belyse.

Festturismen fik for alvor danskernes opmærksomhed i sommeren 2007. Årsagen var en række dødsfald, voldtægter og overfald i den bulgarske 'festby' Sunny Beach. Aviserne var spækket med alarmerende overskrifter såsom: 'Danskerne er internationale drukkonger', 'På ferie i helvedes forgård', 'Lokker unge til at drikke sig ihjel', 'Hjem fra bulgarsk drukhelvede', 'Drikker hjernen ud', 'Sparket bagi for at tisse' og så videre og så videre. En lang række aktører kom på banen for at forsvare eller angribe fænomenet festrejser, men midt i tumulten var der en gruppe, der kun en sjældent gang kom til orde: de unge selv.

Vi kender scenariet fra tidligere mediestorme – for eksempel den om 90'ernes teknofester. I debatten har vi på den ene side offentligheden, repræsenteret af journalister, politikere og andre med ordets magt. Blandt denne offentlighed af voksne er der en tendens

til at fokusere på festlighedernes negative konsekvenser. På den anden side er der de unge, som – når de ellers bliver spurgt – har en tendens til at betone festens positive sider. En forståelseskluft adskiller de bekymrede voksne og de festglade unge, og dette er et problem. Effektiv forebyggelse forudsætter gensidig forståelse og respekt.

Dette projekt sigter mod at skabe større forståelse for de unge og deres festoplevelser i det fremmede. Tilgangen er i vid udstrækning fænomenologisk: Det handler om at nå bagom de deprimerende nyhedsoverskrifter og komme helt tæt på de unges egne oplevelser i nattelivet. For at dette skal lykkes, vil jeg studere unge danskere, mens de opholder sig i de bulgarske feriebyer Sunny Beach og Golden Sands.

Jeg har tidligere, positive erfaringer med at udføre feltarbejde blandt unge i henholdsvis Ringsted, Sydfrankrig og på Roskilde Festival. Alle steder er jeg blevet taget imod med stor venlighed og åbenhed. Unge vil heldigvis gerne have en forsker med på slæb til privatfester, drukkubber, på gadehjørnet, og hvor de nu ellers indtager rusmidler. Det er ikke svært at indsamle data om unges rusvaner. Spørgsmålet er, hvordan man får gode data?

Min strategi er at bosætte mig i højsæsonen blandt danskere i Sunny Beach og Golden Sands. Herved får jeg mulighed for at være i nærheden af de rejsende og tage del i deres daglige gøren og laden. Den daglige kontakt med de unge vil utvivlsomt afstedkomme spontane og uformelle samtaler om festerne og festscenen i Bulgarien, og netop uformelle samtaler er frugtbar, når man interesserer sig for noget så u håndgribeligt som stemning, musikoplevelser, seksualitet og rus. Folk slapper lettere af, når de ikke er konfronteret med en båndoptager og en spørgeguide, og de får nemmere ved at finde de rette ord.

Ulempen ved uformelle samtaler er, at de gør det svært at registrere eksakte formuleringer og længere udredninger. Derfor vil jeg lave en række bandede interviews med både enkeltpersoner og grupper. Berusede individer har svært ved at bevare fokus og formulere sig, og de har det med at afsløre informationer, som de normalt ville hemmeligholde. Derfor vil jeg kun lave bandede interviews med ædru personer.

Blandt antropologer er det god skik for feltarbejde at udføre 'deltagerobservation'. Hvis man interesserer sig for nepalesiske landmænd, så er det for eksempel en god idé at gå med ud i marken og føle på egen krop, hvordan det er at pløje jorden, så frø, vente på

regn og så videre. Og hvis man interesserer sig for fest, så kan man få meget ud af at deltage aktivt i festlighederne for at leve sig ind i, hvordan de studerede oplever musikken, rusen og så videre. Nogle feltarbejdere er gået meget langt i deres bestræbelser på at deltage. Carlos Castaneda påstår i sine bøger, at han i studiet af shamanisme indtog en lang række eksotiske stoffer for på egen krop at sanse rusen. Kroppen bliver et arbejdsredskab, der skal tilvejebringe data. Der er imidlertid mange problemer knyttet til at udføre deltagerobservation blandt alkohol- og stofbrugere. Man kan nemt komme på kant med loven, og aktiv festdeltagelse flere uger i træk er både usundt og enormt anstrengende. Derfor vil jeg ikke deltage, men blot observere de festende danskere i Bulgarien. Og systematisk observation som metode skal man bestemt ikke kimse af. Selvom rus i princippet kun kan opleves indefra af den berusede selv, så kommer indre sansninger til udtryk i handling og tale. Er man til teknofest med en flok kokain-påvirkede unge, kan man sagtens - ved simpelthen at være tilstede - få et godt indtryk af deres indre sindstilstand. Selvom man er pinligt ædru (og nogle gange kan det faktisk være ret pinligt at være ædru, når alle andre er berusede), så kan man næsten ikke undgå at blive 'smittet' af de andres rus. Rus breder sig hurtigt i en folkemængde og kryber ind under huden på selv den mest tilbageholdende og ædru festdeltager. Så ved at interviewe og observere de unge, regner jeg med at få gode oplysninger om, hvordan de oplever rusen i det fremmede.

Den sidste metode jeg vil tage i brug i Bulgarien er spørgeskemaundersøgelser. I samarbejde med min kollega Morten Hesse vil jeg blandt andet forsøge at kortlægge omfanget af og karakteren af rusmiddelforbruget blandt danske rejsende samt belyse de skader, de pådrager sig under ferien. Vi har en ambition om, at disse oplysninger skal hjælpe med at formulere en strategi for, hvordan man bedst kan begrænse skaderne blandt de millioner af vestlige unge, der hvert år rejser udenlands for at feste. ■

LITTERATUR:

- Bellis et al.: The Role of an International Nightlife Resort in the Proliferation of Recreational Drugs. I: *Addiction* 98: 1713-1721. 2003.
Bülent, D. & Laustsen, C.B.: Sol, sommer, strand... og biopolitik. I: *Dansk Sociologi* nr. 4: 83-97. 2004.
Smeaton, G., Josiam, B. M. & Dietrich, U. C.: College Students' Binge Drinking at a Beach-Front Destination during Spring Break. I: *Journal of American College Health* 46: 247-254. 1998.
Tutenges, S.: Gold n' Metal - en beretning om rus. I: *Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift* 22(6): 429-446. 2005.
www.duf-rejser.dk

OM FORFATTEREN:

UDDANNELSE: Antropolog

ARBEJDSPLADS: Ansat som studentermedhjælper og senere forskningsassistent på Center for Rusmiddelforskning siden 2004.

PH.D.-PROJEKTET UDFØRES I PERIODEN MAJ 2007 – MAJ 2010.

MAIL-ADRESSE: SebastienTutenges@crf.dk
